

Esminių pasisakymų mitinge, kurį organizavo 1988 m. lapkričio 26 d. Vilniuje t.v. "Lietuvos laisvės lyga"

S A N T R A U K A

1. Terleckas Antanas Prano, gim. 1928m., pensininkas, gyvena Vilniuje, du kartus teistas už antitarybinę veiklą

"... "Lietuvos laisvės lyga" įgaliojo mane kreiptis į jus. Apgailestaujant tenka konstatuoti, kad lietuviai, būdami gerais kariais, nepasižymėjo politine išmintimi. Tik todėl šiandien Mažoji Lietuva tapo "iskonno ruskoju zemliuju". ...Kad Stalinas okupavo Lietuvą ne 1939 m. rudenį, o 1940 birželyje, neturim jokio pagrindo dėkoti kvailai Lietuvos vyriausybei. Kraujas verda gyslose, prisiminus mūsų vyriausybės elgesį 1940 metų vasarą.

... 1940 metais visa lietuvių tauta, išskyrus saujelę kolaborantų, buvo pasiryžusi tikrąją Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę apginti. Deja, ją moraliai ir dvasiškai nuginklavo bailiai, užėmę tada ministrų postus ir sprendę Lietuvos likimą. Jie tikino tautą, kad pasipriešinimas ginklu tokiam galingam agresoriui reikštų beprasmišką kraujo praliejimą... Lietuva, kartoju, nepaskelbusi niekam karų neteko 33 procentų visų gyventojų: 10 procentų nužudė vokiečiai, o 23 procentus - Stalinas su savo sėbrais. Pasipriešinę ginklu Raudonajai Armijai, mes būtume išgelbėję bent inteligentiją ir politinius veikėjus, kuriuos beveik visus išskerdė Stalinas. Pasipriešinimu įrodėm visam pasauliui-šiandien turim teisę į visišką nepriklausomybę.

...Suvažiavime pirmasis sekretorius perskaitė prieš kelias dienas Maskvoje paruoštą berods 19 spalio, Vilniaus Katedros grąžinimo aktą. Politikais save laiką užvertė sekretorių gėlėmis,

glebėsčia vosi su juo. Negi neaišku, kad Katedrą Maskva uždarė, Maskva ir gražino gerokai apiplėštą. Maskva nerado reikalo atsiprašyti lietuvių tautą už viduramžiško vandalizmo aktą. Mes už šį aktą gėlėmis užvertėme. Argi ne gėda, lietuviai? O kaip kvailai atidavėm mūsų seserų ir brolių krauju, ašaromis ir prakaitu aplaistytus tautinius simbolius? Apie tai nepagalvojot? Šiandien verkti norisi. Kur šiandien trispalvės? Kodėl jūs šiandien jų taip nenešiojate, kaip prieš keletą mėnesių? Ar dėl to nekaltas Aukščiausios Tarybos nutarimas paskelbti mūsų trispalvę tautinę vėliavą valstybine? Asmeniškai neapkenčiu himno su Stalino vardu ir be jo. Todėl, kad jis kiekvieną rytą 6 val. keldavo mus kalėjimuose ir konclageriuose iš gilaus miego. Ar neimsime neapkęsti ir tautinės giesmės, jei jos melodija budins politkalinius, kai Lietuvos valdžia, gavusi Maskvos nurodymą, uždarys mus už grotų? Jeigu tokiais tempais žygiuosime į priekį, greitai staliniečiai iškels mūsų trispalvę ant savo kalėjimų ir konclagerių.

Tai, kad LTSR Aukščiausioji Taryba nepriėmė Lietuvos TSR Konstitucijos, "Lietuvos laisvės lyga" už tai nė kiek nepyksta, net dėkinga partijos paskirtiems deputatams už tai, kad jie neklė rankų už Konstitucijos priėmimą. Jau pačios raidės "LTSR" rodo, kokia Lietuva mums peršama. LLL siūlo prieš šios Konstitucijos pavadinimą prirašyti tokius žodžius "veikianti okupacijos sąlygomis". Antraip ji klaidins mūsų tautą. Užteks manipuliuoti nesuprantamu mums žodžiu "suverenitetas". Mes turime labai gražų lietuvišką žodį "nepriklausomybė".

Jeigu mes svarstysime šią LTSR Konstituciją, mes duosime okupacinei valdžiai formalų dokumentą, pritariantį vadinamojo Liaudies seimo 1940 metų liepos 21 d. nutarimui. LLL siūlo piliečiams nedalyvauti, svarstant Konstituciją, kuri prasideda

žodžiais "LTSR". LLL siūlo balsuoti už Lietuvos Respublikos Konstituciją. Girdėjome, kad yra ruošiamas Lietuvos Respublikos Konstitucija. Ją ruošia dori Lietuvos teisininkai. Kai bus ši Konstitucija paruošta, tada ir ją svarstysime. O šitą tegul į archyvą padeda parodyti mūsų ateities kartoms lietuviškąjį naivumą. LLL prašo tautą būti budria, suvokti, kam iš oratorių reikia ploti, o ką nušvilpti... Ypatinę psichologinę spaudimą A. sesijoje deputatams ir visai mūsų tautai darė Paleckis, tačiau ši kartą - jau sūnus... Įspėjame, kad staliniečiai dar ne kartą kaišios tautai politinius surogatus: federaciją, sąjungą, autoriją, paslaptingo turinio suverenitetą, vietoj to reikalaujam lietuvių tautos nepriklausomybės. Peršama sutartis tarp Lietuvos ir TSRS. Tai buvo siūloma Aukščiausioje Taryboje. Sutartis galima tik tarp nepriklausomos Lietuvos ir Tarybų Sąjungos. Antraip bet kokia sutartis su Maskva skleis okupacinį kvapą, kuris per 50 metų žudo visa, kas lietuviška. LLL reikalauja Lietuvai tik visiškos nepriklausomybės. Didysis reformatoriaus Gorbačiovai, išvesk iš Lietuvos Stalino ten įvestą kariuomenę! Laisvę Lietuvai!"

Mitingo metu A. Terleckas perskaitė LLL kreipimąsi (pridedamas).

Atsakydamas į kai kurių mitingo dalyvių klausimus, jis pasakė: "...minėti Tarybų valdžios įkūrimą Lietuvoje gruodžio 16 d. yra didelis nesusipratimas ir istorinės tiesos klastojimas. Tikimasi, kad niekas iš čia susirinkusiųjų tame nedalyvaus. Net formaliai gruodžio 16 jokios Tarybų valdžios Lietuvoje nebuvo paskelbta, buvo galvojama..., kad gruodžio 16 dieną Raudonoji Armija ateis į Vilnių ir Lietuvoje paskelbs Tarybų valdžią. De jure įstrigo kažkur pakeliui prie Daugpilio ir todėl nieko gruodžio 16 dieną nebuvo paskelbta... Tai mūsų Lietuvos partijų funkcionieriai klaidina, tikindami, kad tą dieną buvo paskelbt

Tarybų valdžia. Neklausykite melo ir nedalyvaukite!

"Lietuvos laisvės lyga" ta proga yra paruošusi atsišaukimą į tautą, mes pasakysime visą tiesą, kokiomis aplinkybėmis Lietuvoje įkurta taip vadinama Tarybų valdžia ir ar iš tikrųjų Lietuvoje buvo taip vadinama socialistinė revoliucija. Šiandien jau atvirai kalbama apie tai, kad 40-jų metų birželyje jokios revoliucijos nebuvo.

Mes privalome pasakyti, kad jokios revoliucijos nebuvo ir 1918 metais. Visi dori lietuviai kovojo už Lietuvos nepriklausomybę, o Kapsukas ir panašių saujelė - kad Lietuvą vėl grąžinti į Rusijos glėbį".

Į klausimą dėl lygos nuomonės apie Sąjūdžio Tarybos pirmininką V.Landsbergį ir dėl jo galimybių būti išrinktam "suverenios Lietuvos prezidentu", A.Terleckas atsakė: "jeigu nuo Lygo priklausytų, tai mes balsuotume už jį".

2. Andreika Algimantas Antano, gim. 1950 m.,
2-os grupės invalidas, gyvena Vilniuje,
teistas už antitarybinę veiklą

"...Ko tarybinės Lietuvos delegatai važiuoja į Maskvą? Turim pagrindo bijotis, kad jie, kaip ir 1940-ais, neparvežtų saulės. Gal šį kartą ne Stalino, bet labai panašią. LLL kviečia delegatus boikotuoti TSRS Aukščiausią Tarybą ir nevykti į Maskvą. Didžiarusiškajame chore jūsų balsas bus ne kas kita, kaip gailus cyptelėjimas. Tad turėkite bent vyriškumo atsisakyti nuoturistinės kelionės į Maskvą. Tegu "Lietuvą" atstovauja Maskvos paskirtiniai: Batalovas ir kiti. LLL šio mitingo nelaiko nei deputatų palydomis, nei priesakų jiems įteikimu. Mes protestuojame prieš gėdingą daugumos delegatų elgesį Lietuvos Aukščiausios Tarybos sesijoje. Spaudoje, per televiziją daromi vyriausybės pareiškimai, kuriuose tvirtinama, kad prie Lietuvos AT

Prezidiumo susirinkę žmonės atsuko deputatams nugaras. Pirmiausia jūs metėte tautai iššūkį, vėmbalsiai balsuodami už pataikūnišką rezoliuciją ir, neįsiklausę į 1.800000 tautiečių balsą, pareiškusi "ne" Maskvos diktatui... Ne tauta susiskaldė, o jūs nuo jos atskilote. Kad tauta to nesuprastų, jūs kviečiate į ramybę t.y. snūduriuoti. Net pabudusios tautos akivaizdoje drįsote kaip prasto provincijos cirko juokdariai suklastoti dokumentus. Tikėjome iš tokių patyrusių mulkinimo meistrų didesnio sumanumo. Kviečiame už apgaulingumą anuliuoti Gurecko, Šepečio, Poželos, Brazaičio, Astrausko mandatus"...

3. Pečeliūnas Povilas-Saulius Juozo, gim. 1928m., pensininkas, gyvena Vilniuje, teistas už antitarybinę veiklą

"Aš noriu tarti keletą žodžių apie tai, kad nebūtume klaidinami pačiu principiniu klausimu. Būtent kai kalbama apie visokius suverenitetus, labai neapibrėžtus dalykus, tai reikia atsiminti, kad kalbama apie ekonominį savarankiškumą ir t.t., tai kalbama apie stogą, kuriame nėra namo statoma, kuriame dar nėra pamatų, kuriam nėra kiemo ir stogo. Be politinio savarankiškumo, be politinės nepriklausomybės visos kitos kalbos yra tuščias dalykas.

4. Damaševičius Antanas Antano, gim. 1943m., nedirba, gyvena Kaune

"..... Daug kas linkęs idealizuoti Sniečkaus veiklą...
... 1940 m. liepos mėn. 7 d., praslinkus vos trims savaitėms nuo birželio 15 dienos okupacijos, Sniečkus patvirtina visų politinių partijų vadovaujančio sąstato likvidacijos planą, kurį įvykdė naktį iš liepos 11 į 12. Tai pirmoji kruvina operacija, kai žuvo 2000 lietuvių... Jų turtas buvo reikalingas atvykėliams iš rytų. Jų butuose apsigyvena NKVD-istai ir raudonarmiečiai... Negailėjo Sniečkus nei savo artimųjų. 1941-aisiais išvežė brolio sūnaus šeimą ir vėliau, 1944-aisiais nuo

jo į Vakarus pabėgo motina su kitais savo sūnumis ir jų žmonomis. Visus pokarinius išvežimus pasitaręs su Suslovu, sankcionavo Sniečkus. Jis sankcionavo kolektyvizacijos vykdymą. Ir ne jam turime būti dėkingi, kad pas mus mažiau atėjūnų prigužėjo, o Lietuvos partizanams, kurių kova, nors ir buvo beviltiška, bet atėjūnai jų bijojo ir nelindo Lietuvon. Sniečkus už tai keršijo nekaltiems. 1948 m. Estijoje ir Latvijoje jau nevežė, o Sniečkaus pastumdami Lietuvoje dar buvo išvežta 100 tūkst. nekaltųjų. Tiesa, Sniečkus mėgdavo, kaip ir jo vadas Stalinas vienam kitam dovanoti laisvę, bet tik norėdamas pasirodyti geru. Geru pasirodė, neleisdamas sugriauti Kudirkos paminklo Kudirkos Naumiestyje, o kiek sunaikinti jo paslaugomis?! 1944-jų vasarą Stalinas be jokio reikalo sugriovė Vilniaus senamiestį. Sniečkus jam faktiškai leido sugriauti, nors buvo būtina jį atstatyti ir išsaugoti ateinančioms kartoms. 1944 m. sugrižtant staliniams, lietuvių inteligentai paslėpė Dariaus ir Girėno palaikus. 1959 m. Sniečkaus iniciatyva jų mauzoliejus sunaikintas. Nemanykite, kad kas nors savavališkai, be Sniečkaus žinios sugriovė Laisvės paminklą, paminklą savanoriams, sulaužė kryžius Kauno Karo muziejaus sodelyje. Nemanykite, kad be Sniečkau žinios sudaužyti Trys Kryžiai Vilniuje. "Geriau akmenį būčiau pagimdžiusi, negu tokį sūnų"- per radiją pasakė jo motina. Tai praktiškai Sniečkaus vardas skamba, kai kalbama apie atomininkų miestą. Jo vardo miestas mums grąsina kitataučių demografiniu įsiveržimu ir atomine apokalipse.

Paminėsiu dar Gudaitį - Guzevičių... Taip, jis vienas iš socialistinio realizmo atstovų ne tik literatūroje, bet ir gyvenime. Budelis generolo uniforma. Kaltas, asmeniškai organizavo masines žudynes ir trėmimus į Sibirą. Kultūros ministras. Šiandien regime to Maskvos norų vykdymo kultūrines ir socialines pasekmes visoje Lietuvoje. Ką mums padovanos naujieji vykdytojai, ar užbrauks savo raudonuose bilietuose po raidėmis KP-SS. Reikia ne "SS", o nepri-

klausomos Lietuvos.

4. Gelažius Jonas Jono, gim. 1947m.,
nedirba, gyvena Vilniuje

"... Man gėda, kad mūsų valdžios atstovai šiandien bando spekuliuoti teisinėmis formulėmis. Būdamas teisininkas, drįstu pareikšti, kad šiuo metu mūsų Lietuvos likimas nulemtas ne mūsų liaudies, o iš svetur, iš Maskvos. Mes negalime laisvai reikšti savo minčių, negalime spręsti klausimo apie išstojimą, kokį straipsnį priimti į konstituciją. Tarptautinės teisės principai skelbia, kad okupuotoje šalyje negali būti pareikšta laisva žmonių teisė. Mūsų šalis, deklaruodama tarptautinės teisės principus, grubiai juos pamina. Taip, man gėda, kad esu Tarybinės teisės teisininkas... Mūsų visų tikslas - nepriklausoma Lietuva ir tik bendromis pastangomis, visi susitelkę mes galėsime tai pasiekti. O tai, ką šiandien kalba Lietuvos pakalikai, tai jų reikalas. Tauta yra stipri ir buvo stipri tik tada, kai ji susitelkusi. Todėl šiandien mes turime dėti visas pastangas, kad įgyvendintume tos teisės siekimo idealus. Kas juos bepaskelbtų. Kaip gi mes galime kalbėti apie nuomonių pluralizmą? Deja, jie bijo susitikti prie atviros diskusijos televizijoje ir kitur. Komunistų partija, esanti Lietuvoje - Maskvos marionetė. Tik tada kai ji atsisakys tų savo idealų, nediktuos mums savo valios, tegu ji būna vadovaujanti. Man gali pasakyti, kad aš prieštarauju Konstitucijai. Ne, tegu ji būna vadovaujanti, bet užsitarnauja vadovavimą visai liaudžiai. Iki šiol ji to vadovavimo neužsitarnavo, o jos darbai per 70 metų visiems labai aiškūs. Todėl baigdamas savo kalbą kreipiuosi į visus - pamastykime, kas mes esame ir kuo mes turime būti, kad pasiektume tą mūsų idealą - Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę".

5. Cidzikas Petras Juozo, gim. 1944m.,
nedirba, gyvena Vilniuje, teistas už
antitarybinę veiklą

"...Štai šiandien girdime daug žodžių, kalbama, kad bus statomi paminklai Stalino aukoms. Ne Stalino aukoms reikia statyti, o okupacijos aukoms. Stalinas sukūrė tą okupaciją, kuri dar labiau paniekina mūsų tautą. Nes turime ryžtingai vieną kartą pasąti - šalin visas okupacijos priemones ir pasekmes. Kol nebus sugrąžinami visi politiniai kaliniai ir tremtiniai, negalima pastatyti paminklo, nes bus didelis įžeidimas visiems tremtiniais ir kiekvienam padoriam lietuviui. Todėl prašau visus kelti vieningą balsą, kelti visai Lietuvai, kad būtų sugrąžinti visi tremtiniai kad būtų leista visiems politiniams kaliniais laisvai sugrįžti. Broliai, kelkite visi balsą, kelkite visai Lietuvai ir visam pasauliui, tegul būna tiesa, tegul teisingumas visus telydi".

6. Laurinskas Leonas Antano, gimęs
1926 m., pensininkas, gyvena Tauragėje,
teistas už antitarybinę veiklą

"Sveikinu visus mūsų Tėvynės žmones, visų žuvusiųjų partizanų vardu tariau nuoširdų ačiū ir tikiuosi, kad mes sulauksime nepriklausomos Lietuvos".

7. Tučkus Andrius Broniaus, gimęs
1959 m., nedirba, gyvena Vilniuje

Perskaitė Estijos, Latvijos ir Lietuvos t.v. tautinių nepriklausomybės judėjimų I-osios konferencijos, įvykusios Rygoje 1988 m. lapkričio 19-20 dienomis, rezoliuciją ir kreipimąsi (pridedami).

Baigdamas mitingą jis pasakė: "...Visi mes matom, kad vieni gi šičia susirinkę. Dėkui už tokį karštą, nuoširdų pritartimą. Sekantį kartą apie susirinkimą bus pranešta per mūsų spaudą, gal per radiją, bet bandysime pranešti visuomenei. Dabar tinka giedoti himną. Lietuvos himnas - "Tautiška giesmė". Dabar, aišku,

kai pasidarė "Tautiška giesmė" ir Tarybų socialistinės respublikos himnu, tai mes šito nepainiokim. Jis lieka vis vien mūsų nepriklausomybės simboliu. O kad jie savo purvinom rankom ima, liečia mūsų tautos simbolius, tai čia jau jiems tegul būna blogiau nuo to".